

Česká zemědělská univerzita v Praze
Fakulta lesnická a dřevařská
Katedra myslivosti a lesnické zoologie

Historie myslivosti na Ústecku

Bakalářská práce

Autor práce: Vojtěch Šlechta

Vedoucí práce: Ing. Vlastimil Hart, Ph.D.

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra myslivosti a lesnické zoologie

Fakulta lesnická a dřevařská

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Vojtěch Šlechta

Lesnictví

Název práce

Historie myslivosti na Ústecku

Název anglicky

History of Game Management in the Ústí region

Cíle práce

Zmapovat historický vývoj myslivosti z pohledu vlastnických vztahů k honebním pozemkům, druhového zastoupení zvěře a vývoje jejich početnosti, mysliveckých staveb a objektů v okrese Ústí nad Labem s možným přesahem do sousedních okresů (Litoměřice, Teplice, Děčín).

Metodika

Z dostupné literatury bude zpracována literární rešerše na historii, vývoj a současnou podobu myslivosti v Ústeckém kraji. Hlavní důraz bude kladen na získání informací z archivů, od pamětníků a ze spolupráce s orgány státní správy myslivosti.

Doporučený rozsah práce

cca 30 – 40 stran

Klíčová slova

Historie, myslivost, Ústecký kraj

Doporučené zdroje informací

Červený J. 2009: Ottova encyklopedie myslivosti, Ottovo nakladatelství, 591 s.

Drmotá J. 2011: Lov zvěře v našich honitbách, Grada Publishing, Praha, 357 s.

Hanzal V. a kol. 2008: Velká myslivecká encyklopedie. Elektronické nakladatelství Grand, České Budějovice

Javůrek, J. 1961: Myslivost, Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 481 s.

Kovařík J., Rakušan C. 1999: Myslivecká mluva. Myslivost s.r.o., Praha, 105 s.

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

Ing. Vlastimil Hart, Ph.D.

Elektronicky schváleno dne 15. 4. 2015

Ing. Vlastimil Hart, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 16. 4. 2015

prof. Ing. Marek Turčáni, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 18. 04. 2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Historie myslivosti na Ústecku vypracoval samostatně pod vedením Ing. Vlastimila Harta Ph.D. a použil jen prameny, které uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědom, že zveřejněním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách v platném znění, a to bez ohledu na výsledek její obhajoby.

V Praze dne 20.04.2015

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce Ing. Vlastimilu Hartovi, Ph.D. a Ing. Davidu Vacovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a především za trpělivost. Dále také všem, kteří mně při tvorbě bakalářské práce poskytovali odbornou pomoc.

Historie myslivosti na Ústecku

History of Game Management in the Ústí region

Souhrn

Tato práce se zabývá vývojem myslivosti, mysliveckých zvyků a tradic v čase a také vývojem legislativy ve vztahu k myslivosti.

Dále se zaměřuje podrobněji na Ústecký kraj z pohledu zkoumání historické proměnlivosti početního stavu zvěře, honiteb a spolků.

Dalším cílem práce je porovnání zjištěných dat ze zájmového regionu s republikovými daty a následným zkoumáním rozdílů a jejich možných příčin.

V závěru práce jsou uvedeny zajímavosti z regionu úzce spjaté s myslivostí, které byly nalezeny při bádání v archivech a knihovnách.

Summary

This work deals with the development of hunting, hunting traditions and customs in time and also the development of legislation in relation to hunting.

It also focuses in more detail on the Ústí region in terms of exploring the historic volatility headcount game, hunting grounds and associations.

Another aim is to compare the obtained data from the region of interest with the national data, and then examining the differences and their possible causes.

At the end of the work are given the attractions of the region is closely related to hunting, which were found during research in archives and libraries.

Klíčová slova: historie, myslivost, Ústecký kraj

Keywords: history, hunting, Ústí region

Obsah

Literární rešerše.....	8
ÚVOD.....	9
1 Myslivost.....	10
1.1 Vymezení myslivosti.....	10
1.2 Charakteristika a význam myslivosti.....	13
1.3 Historie myslivosti.....	14
1.4 Současná myslivost.....	15
2 Vývoj právní úpravy myslivosti.....	17
2.1 Mezinárodní úmluvy týkající se myslivosti.....	17
2.2 Stěžejní právní předpisy na úseku myslivosti.....	18
2.3 Právní předpisy myslivostí související.....	23
3 Vývoj myslivosti na Ústecku.....	24
3.1 Obecná charakteristika okresu.....	24
3.2 Charakteristika okresu z pohledu myslivosti.....	27
3.3 Struktura honebních pozemků na Ústecku z hlediska jejich vlastnictví.....	28
3.4 Honitby na Ústecku v průběhu minulého století.....	28
3.5 Myslivecké spolky v nedávné době a současnosti.....	32
3.6 Zajímavosti.....	35
4 Výsledky výzkumného šetření.....	39
4.1 Metodologie výzkumného šetření.....	39
4.2 Obsahová analýza výsledků.....	40
Závěr.....	41
Seznam použité literatury a zdrojů.....	42
Seznam příloh.....	43
Přílohy.....	44

Literární rešerše

Vzhledem ke zvolené metodě práce bude v jejím úvodu uvedena literární rešerše, která mapuje literaturu, která se věnuje myslivosti v rámci České republiky a především na Ústecku. *Lov zvěře v našich honitbách* (Drmotá, 2011) se v ohledu myslivosti věnuje především lovu. Hlavní myšlenkou, kterou se publikace snaží postihnout je to, že mnoha lidem je dáno, že mohou rozhodovat o osudu ostatních živých tvorů. Ale tito jedinci by to měli dělat především s rozvahou a s pochopením všech souvislostí. *Velká myslivecká encyklopedie* (Hromas, Hanzal, 2013) se věnuje myslivecké zoologii, myslivecké výchově, lovu a zužitkování zvěře, mysliveckému střelectví a organizaci a řízení myslivosti. Na CD-romu jsou také zaznamenány desítky různých zvuků zvěře a tisíce nejruznějších fotografií. Jednou z největších encyklopedií je *Ottova encyklopedie Myslivost* (Červený a kol., 2010), která se věnuje myslivosti v celé její šíři včetně právních úprav. Myslivecké mluvě je věnována publikace *Myslivecká mluva* (Kovařík, Rakušan 1999). *Myslivost* (Javůrek, 1961) se mimo jiné obšírně věnuje zákonu č.225/1947.

Ústecku je věnována publikace, která vznikla u příležitosti výstavy k 75. výročí vzniku Československé myslivecké jednoty. Výstava se konala v roce 1998, publikace nese název *Příroda a myslivost na Ústecku* (Hanušová a kol., 1998). Je v ní dobře popsán vývoj stavu zvěře v okrese. Další publikací je *Myslivost a ochrana přírody* (Suchevič a kol., 1973). Z časopisů sem patří například *Stráž myslivosti*. V ročníku 1928 je ve článku s názvem *Myslivost v severovýchodních Čechách* uvedeno, že říje vysoké zvěře byla ten rok značně opožděna v důsledku teplého počasí. V knihovně Českomoravské myslivecké jednoty je možné nahlédnout do publikace *Myslivost*, ve které myslivec Antonín Podolský z Ústí nad Labem popisuje svoji nejcennější trofej – muflona. Toho ulovil v honitbě Chvalov na levém břehu Labe. Podolská zde popisuje, jak se rozhodl odstřelit muflona, který vykazoval evidentní známky toho, že není v pořádku. Když se mu ho podařilo kulovnicí odstřelit, tak po odříznutí hlavy zjistil, že na krku měl starou brokovou ránu a broky č. 8, které zasáhly světlo, hlavu a krk. Rána srostla, takže se muflon mohl pohybovat, ale neúčastnil se zápasů. Tento jedinečný úlovek byl oceněn v roce 1960 na mezinárodní výstavě ve Florencii 239,4 body a trofeji byl přiznán světový šampionát. Také časopis *Myslivost* z roku 1968 se věnuje mufloní zvěři v honitbách Litoměřice. Stejný časopis v roce 1969 v ročníku 3 popisuje ozdravovnu pro nemocná zvířata v Píšťanech, jež jsou nedaleko Litoměřic. Ošetřování zde byli psi, ale také koně, berani,

kanci a všechna chovná zvířata, nejčastěji pomocí bahna. Celorepublikově vycházel také časopis *Štětkova myslivost*.

ÚVOD

Myslivost v současné době zažívá mezi mladými lidmi určitou renesanci. Na Ústecku, jemuž se tato bakalářská práce věnuje, se po uzavření dolů na těžbu hnědého uhlí roku 1996 v oblasti přírody mnohé změnilo. Zničená a znečištěná krajina ve své novodobé historii chytá druhý dech. Myslivost obecně je v tradici českých zemí významným oborem a má mnohaletou tradici. V posledních dekádách se do popředí zájmu dostává muflon a daněk evropský. Tyto druhy zvěře jsou rovněž zastoupeny na Ústecku.

Tato práce si vytyčila za cíl zmapovat stav zvěře na Ústecku - jednak v průběhu minulého století, ale také v současnosti. Tomu nejprve předcházelo obecné vymezení pojmů a také právní legislativa jednak v rámci České republiky, ale také vztahy na mezinárodní úrovni a na poli Evropské unie. Bakalářská práce také mapuje vývoj myslivosti od jejích počátků – kdy se člověk z lovce stával myslivcem, kdy už netoužil a nepotřeboval zvěř jenom lovit, ale také chránit a pečovat o ni. Hlavní cíl práce, tedy zmapování myslivosti na Ústecku, je opřen o analýzu a dlouhodobé studium odborných materiálů. Jedná se o zejména o statistiky Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů, dále materiály z archivu v Ústí nad Labem a také z knihovny Českomoravské myslivecké jednoty se sídlem v Lešanské ulici v Praze. Bakalářská práce v úvodu přináší literární rešerši, která mapuje literaturu věnující se myslivosti v obecné rovině, ale především na Ústecku. Je zde tak například i zaznamenán jedinečný úlovek muflona, který v roce 1960 získal cenu na Mezinárodním festivalu ve Florencii. Dále je práce dělena do čtyř hlavních oddílů. Kapitola Myslivost se věnuje vymezení myslivosti, charakteristice a významu myslivosti. Druhá kapitola se věnuje vývoji právní úpravy myslivosti, mezinárodním úmlouvám týkajících se myslivosti a stěžejním právním předpisům na úseku myslivosti. Dotýká se zároveň právních předpisů s myslivostí souvisejících.

Třetí kapitola je již zaměřena na vývoj myslivosti na Ústecku, na obecnou charakteristiku okresu, charakteristiku okresu z pohledu myslivosti, strukturu honebních pozemků na Ústecku a dále mapuje konkrétní stavy zvěře podle dostupných statistik a ty

jsou následně porovnány s čísly v rámci celé České republiky. Jedna ze subkapitol je rovněž věnována zajímavostem, na které autor během svého studia odborných materiálů narazil. V poslední kapitole jsou prezentovány výsledky, použitá metodologie a rovněž je zde uvedena krátká diskuse k výsledkům.

1 Myslivost

1.1 Vymezení myslivosti

Jedním z nejstarších zaměstnání člověka bylo lovectví. Tímto způsobem si člověk zajišťoval obživu dříve, než později prostřednictvím zemědělství. Člověk – lovec lovil zvířata proto, že mu poskytovala potravu. Už tehdy si ale uvědomoval, že lovecký úspěch mu může zajistit jen dobrá znalost zvěře, kterou loví (Kovařík, Rakušan, 1999). Historie lovu sahá až hluboko do pravěku, v podstatě až k samým kořenům lidského rodu (Červený a kol., 2010). Prokazují to především kosterní pozůstatky tehdejších lidí, které dokazují, že se člověk nevyhýbal masité stravě. První lidé byli sice sběrači rostlinné potravy a na masitou potravu si zvykali spíše tím způsobem, že nacházeli náhodou uhynulá zvířata nebo zbytky úlovků šelem. Až doba ledová přinesla natolik drsné podmínky, které udělaly z pravěkého člověka lovce (Červený a kol., 2010). Ten se později zdokonalil natolik, že byl schopen lovit i velká zvířata a také organizovat společné lovy. K lovení první lidé používali nástroje, které si sami vyrobili, například pěstní klíny, čepele a dýky. Materiály k jejich výrobě byly poměrně snadno dostupné, ale tehdejší lovci se vystavovali poměrně velkému riziku při přímém střetu se zvěří. Člověk vzpřímený už byl ale natolik inteligentní, že se sám pokoušel toto riziko zmenšit (Červený a kol., 2010). Nejvyspělejší typ člověka vzpřímeného, člověk mauerský, tak upevnil hrot na dlouhou násadu a tím byl schopen vyhnout se nebezpečnému přímému střetu se zvěří.

Postupem doby, kdy už lov nebyl jediným prostředkem obživy, se pro člověka začal současně stávat také zábavou. Lov se tak omezil jen na některá zvířata a ta nazval zvěří (Kovařík, Rakušan, 1999). Skutečnou revolucí ve vztahu člověka k přírodě, ale i komplexně k celému okolnímu světu, byl okamžik, kdy se člověk stal zemědělcem. Do té doby sice lovil, ale byl stále součástí přírody a nijak z ní nevybočoval. Stejně jako ostatní živočišné potravu sbíral i lovil, ale do přírodního dění kolem sebe nijak výrazně nezasahoval. To změnil až člověk – zemědělec (Červený a kol., 2010). Člověk začal

vytvářet stálá a početná společenství, která měnila ráz a rovnováhu krajiny. Ubývalo flóry i fauny, začala se stavět města. Z člověka jako součásti přírody se stal její narušitel.

Z člověka lovce se stal člověk zemědělec. Kromě lovu pak člověk o zvěř také začal pečovat. Pokyny k péči o zvěř, stejně jako různé hospodářské pokyny dnes nazýváme myslivostí (Červený a kol., 2010). O myslivosti jako takové hovoříme zhruba od 14. století, tedy od doby, kdy dostala pevnější pravidla a vědomě se začala zabývat chovem zvěře. Do doby předtím se jednalo pouze o lovectví.

Pojem myslivost se však v průběhu času měnil. Dnes pod tímto pojmem rozumíme podle Kovaříka a Rakušana (1999) „...*souhrn znalostí a činností, jimiž člověk záměrně upravuje svůj poměr k volně žijícím savcům a ptákům, prohlášeným zákonem o myslivosti za zvěř.*“

Další zdroj, Javůrek (1961) uvádí, že „...*myslivostí rozumíme racionální chov a ochranu zvěře pro její lovecké využití a hospodářské zhodnocení ulovené zvěře.*“

Červený (2010) ve své encyklopedii uvádí následující definici myslivosti: „...*zvláštní soubor pravidel, zvyklostí, obřadů a výraziva sahá hluboko do minulosti a pro současnost uchovává nejen dávné představy a postupy, ale i morálku...Myslivost navazuje na prastaré obřady lovecké magie a zrcadlí dlouhý vývoj lidstva.*“

Vznik myslivosti má velmi úzký vztah právě s tím, jak se člověk vzdaloval přírodě. Čím více se jí člověk vzdaloval, tím více si na vážnosti získávalo myslivecké řemeslo. Myslivost byla ovlivněna také různými loveckými řády a nařízeními. Český sněm z roku 1681 se usnesl na tom, že „...*lovectví je šlechtickou zábavou, jíž se nesmějí zabývat lidé nepovolání.*“ Myslivec byl přitom někým, kdo nosil zvláštní myslivecký oděv a pokud by ho někdo nosil neoprávněně, hrozilo mu dokonce vězení. Myslivec se svojí práci musel vyučit se souhlasem vrchnosti. Doba učení byla nejméně tři roky. To, co dodnes z myslivecké tradice přetrvává a co můžeme považovat za nejcennější, je především úctyplný a šetrný vztah ke zvěři, jak živé, tak ulovené. Je to bezpochyby také úcta a loajalita k ostatním myslivcům, kterou dokládá i tzv. myslivecká etiketa. Její součástí jsou kromě pozdravů, zvyků a postupů také kázeň, která je kromě ostatních věcí zárukou bezpečnosti při lovu. Dnes je tato kázeň vyžadována jako dobrovolná a někdy je považována za přehnanou, ale Červený (2010) uvádí, že ještě před sto lety jsme mohli být svědky toho, že myslivec mohl být propuštěn ze služby pro „nemyslivecké chování.“

Z hlediska práva je ale třeba od sebe odlišit pojmy: myslivost a právo myslivosti. Myslivost je dle § 2 písm. a) zákona č. 449/2001 Sb., mysliveckého zákona (Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů) definována jako: *"Soubor činností prováděných v přírodě ve vztahu k volně žijící zvěři jako součástí ekosystému a spolková činnost směřující k udržení a rozvíjení mysliveckých tradic a zvyků jako součástí českého národního kulturního dědictví."* Úprava mysliveckému zákonu předcházející, zákon č. 23/1962 Sb., zákon o myslivosti, vymezil myslivost v § 1 (zákon č. 23/1962 Sb., zákon o myslivosti, § 1) jako: *"Odvětví zemědělské a lesní výroby, které zajišťuje podle potřeb socialistické společnosti v souladu se státním plánem rozvoje národního hospodářství řádný chov, zušlechťování, ochranu a lov zvěře, jakož i hospodářské zužitkování ulovené zvěře."* Zákon č. 225/1947 Sb., zákon o myslivosti, stanovil v § 1 myslivost (Zákon č. 225/1947 Sb., zákon o myslivosti, § 1) jako: *"Hospodářskou a kulturní hodnotu, které jest odvětvím zemědělské a lesní prvovýroby, které záměrnou hospodářskou činností sleduje řádný chov, ochranu a lov zvěře, jakož i hospodářské zhodnocení ulovené zvěře."*

Definice myslivosti se postupem doby posunula až k chápání myslivosti jako činnosti v přírodě, která nesměřovala primárně k účelu hospodářské výroby ale i k ochraně zvěře a přírody.

Právem myslivosti je dle § 2 písm. h) zákona č. 449/2001 Sb. mysliveckého zákona (zákon č. 449/2001 Sb., myslivecký zákon, § 2 písm. h): *"Souhrn práv a povinností zvěř chránit, cílevědomě chovat, lovit, přivlastňovat si ulovenou nebo nalezenou uhynulou zvěř, její vývojová stádia a shozy paroží, jakož i užívat k tomu v nezbytné míře honebních pozemků."* V zákoně č. 23/1962 Sb., o myslivosti bylo právo myslivosti vymezeno (zákon č. 23/1962 Sb.): *"Oprávnění a povinnost zvěř plánovitě chovat, zušlechťovat, chránit, lovit (chytat, stíhat, střílet nebo jinak usmrcovat), ulovenou nebo zhaslou zvěř si přivlastňovat a sbírat vejce zvěře pernaté a shozy paroží, jakož i oprávnění užívat k tomu v nezbytné míře honebních pozemků."* V zákoně č. 225/1947 Sb., o myslivosti, bylo v § 2 právo myslivosti definováno jako (zákon č. 225/1947 Sb., § 2): *"Oprávnění zvěř chovati, hájiti, stíhati, chytati, střílet nebo jinak usmrcovati a přivlastňovati si jí živou či mrtvou, v celku či z části a sbírati vejce zvěře pernaté."* Dle vládního nařízení č. 127/1941 Sb., bylo právem myslivosti (vládní nařízení č. 127/1941 Sb.): *„Výlučné oprávnění stíhati lovnou zvěř, jí chytati, složiti a sobě přivlastniti. Právo myslivosti obsahuje také výlučné oprávnění přivlastňovati si lovnou zvěř zhaslou, padlou*

a shozy paroží, jakož i vejce lovné zvěře pernaté a oprávnění ničití hnízda nechráněných pernatých dravců." Ve dvacátém století prošlo právo myslivosti konečným vývojem. Nebylo už omezeno jenom na lov, ale jeho činnost se zaměřila také na zvyšování populace zvěře a její všestrannou ochranu.

1.2 Charakteristika a význam myslivosti

Jak již bylo uvedeno výše, myslivostí nelze nazvat žádný, byť sebeúspěšnější, chov zvěře, jehož cílem není lovecké využití. Myslivost se tak zcela jasně vymezuje například vůči chovu zvěře v zoologických zahradách, ve zvěřincích či na různých farmách. Zde lze hovořit o určitých chovatelských výsledcích, avšak s myslivostí nemají tyto druhy péče o zvěř nic společného a to z toho důvodu, že zde chybí jedna zásadní složka: lov (Javůrek, 1961). Lze tedy říci, že myslivost chovem zvěře a její ochranou začíná a lovem a pozdějším využitím lovu končí. Zároveň myslivcem můžeme nazvat takového jedince, který kromě lovení zvěře projevuje i další aktivity spojené s péčí o ní. Ten, kdo zvěř pouze loví, ale nijak nepřispívá k chovu zvěře, nemůže se nazývat myslivcem, je pouze lovcem.

Ochranou zvěře rozumíme hájení zvěře před škodnou, ale i před dravými zvířaty, stejně jako před lidmi a poskytování pomoci zvěři při živelných pohromách a různých chorobách.

Nauka o lovectví seznamuje s různými způsoby lovu a zároveň přináší nauku a různé lovecké pomůcky, o loveckých zařízeních k provozování lovu a využití ulovené zvěře (Javůrek, 1969).

Myslivost se tedy od dřívějšího lovectví odlišuje zejména péčí o zvěř. Zvěř je hospodářsky využívaná lovem a to buď odstřelem palnou zbraní, odchytem nebo lapáním pomocí různých pomůcek a zařízení (Kovařík, Rakušan, 1999) V souvislosti s lovectvím je prokázáno, že od počátku člověku pomáhal lovecký pes. Dodnes také zůstal nepostradatelným pomocníkem myslivce. Kromě psa ale člověk využíval i jiná lovecká zvířata, například lovecké koně, výry či fretky.

Jak již bylo řečeno, prapočátky vývoje člověka na Zemi jsou úzce spojeny se sběratelstvím jedlých částí rostlin či živočichů, které se lidé naučili později lovit. Lov

zvěře za účelem získání potravy byl tak základním předpokladem vývoje člověka a existence lidské společnosti. Nebýt loveckých schopností našich předků, nebyli bychom tu dnes ani my. S rozvojem zemědělství zabezpečujícím v dostatečné míře základní potřeby lidstva postupně upadal i potravní význam lovu zvěře (Hromas, 2008).

V období starověku byla zvěř na našem území hojně lovena. První historicky známý národ obývající naše území, Keltové, si oblíbil lov prasat. Zprávy o tom máme pouze zprostředkovaně. Informace z doby římské a z doby stěhování národů jsou kusé, ale jisté je, že u tehdejšího obyvatelstva hrál lov význačnou roli, tím spíše, že osídlení bylo poměrně řídké a stavy zvěře vysoké. V době příchodu slovanského obyvatelstva byla většina země zalesněná a bohatství zvěře nedotčené. U zemědělského obyvatelstva nebyl lov tak důležitým zdrojem potravy, ale především formou obrany polností a stád. Již v době knížecí však začala vznikat dlouhá myslivecká a lovecká tradice, která je udržována v našich zemích dodnes (Červený a kol., 2010).

1.3 Historie myslivosti

Z hlediska historie lovu v našich zemích nemáme od jeho počátku úplně ucelené zprávy. Výše bylo řečeno, že se hojně lovalo během starověku a Keltové si oblíbili lov prasat, nicméně jedná se o zprávy pouze z druhé ruky, protože Keltové nezanechali žádné písemné zprávy. Nejstarší písemné záznamy dokládají velký zájem o lov u českých knížat a také o ustavení funkce lovčího – koncem prvního tisíciletí našeho letopočtu (Červený a kol., 2010). První konkrétní zprávu nacházíme v Kosmově kronice. Lovčí byla hodnost dědičná a zanedlouho ji nahradila hodnost vyšší. Byl to nejvyšší lovčí – dvořan blízký knížeti nebo králi. Podřízení lovčích, později myslivců, byli hajní a zmínky o nich jsou doložitelné z konce 11. století. Toto povolání trvalo až do konce 20. století.

První spolehlivě známé místo spojené s lovem bylo hradiště na vrchu Velíz nad Kublovem v křivoklátských lesích. Prvním loveckým dvorcem bylo Zbečno. Později se stavěla i honosnější sídla, lovecké hrady a hrádky. V době renesance se začaly stavět i honosné lovecké zámky, které obvykle doplňovaly i různé obory se zvěří či bažantnice. Nejvíce loveckých zámků a zámečků se ale dochovalo z období baroka. K těm nejvýznamnějším patří Roztěž u Kutné Hory, Letohrádek v pražské Stromovce či Chlumec nad Cidlinou.

Myslivecká tradice je vy vymezena také určitými loveckými zásadami. Patří k nim:

- Zbraň je vždy výsadou myslivce; nikdy se nesměla dostat do cizích rukou, dodnes je povinností myslivce zacházet s palnou zbraní tak, jako by byla nabitá, nosí se na levém rameni hlavní vzhůru
- Hlavním úkolem myslivce není lov, ale ochrana zvěře a péče o ni; případný lov podléhá předepsaným pravidlům
- Myslivec nikdy neponechá postřelenou zvěř jen tak svému osudu, vždy ji dohledá a dostřelí, nebo dá záraz, zvěř nikdy nesmí zbytečně trpět; zároveň s již mrtvou zvěří, tedy s úlovkem, je povinen nakládat s náležitou úctou
- Myslivec důsledně dodržuje dobu hájení i každý zvláštní režim v daných oblastech
- Etiketa platí také mezi vzájemnými vztahy mezi myslivci; poctu si myslivci vyjadřují pomocí předání úlomku, tj. větvičky namočené do barvy ulovené zvěře; předání úlomku je obřadem, který doprovází tradiční obřad a úlomek se má předávat na čepeli loveckého tesáku či klobouku (Červený a kol., 2010).

Zvláštní součástí mysliveckých tradic je také myslivecká mluva. Stejně jako další věci s myslivostí spojené, má i ona hluboké historické kořeny a tradice. V některých se odráží i ráz staročestiny nebo nářečí. Myslivecká mluva není ničím samoučelným, je bohatší než obyčejné zoologické názvosloví. Je důkazem tvárnosti a bohatosti českého jazyka, ale také se v ní odráží vztah myslivců ke zvěři. Ke klasickým mysliveckým tradicím patří pořádání Svatohubertských dnů či Svatohubertských mší.

1.4 Současná myslivost

Současná myslivost se musí v mnoha ohledech potýkat s negativními vlivy na populaci zvěře, ale především také s negativními zásahy člověka do přírody. Zejména ty ovlivňují stav fauny a flóry a v přímém důsledku ovlivňují i myslivost současnosti. K dlouhodobému poškození biotopu může ale docházet i v souvislosti s různými přírodními katastrofami, povodněmi či požáry. Na území České republiky jsou příkladem povodně v roce 1997 a v Čechách v roce 2002 (Červený a kol., 2010).

Jedním z nejzávažnějších aspektů, které ovlivňují naše jehličnaté lesy a tím i zvěř v nich, jsou různé emise – oxidu siličnatého či oxidu uhelnatého. Odhaduje se, že až 45 % všech jehličnatých lesů na území České republiky je jimi poškozeno (Červený a kol., 2010). Takto oslabené lesní porosty pak následně snadněji podléhají kalamitám větrným a kůrovcovým. Znečištěny jsou také povrchové vody v důsledku tzv. „kyselých dešťů“. K přímým ztrátám zvěře dochází také v souvislosti a automobilovou dopravou a sklizňovými zemědělskými pracemi.

Myslivecké zvyky

Mezi základní myslivecké zvyky patří myslivecký pozdrav. Zde se myslivci běžně zdraví Lovu zdar! (Kovařík, 1999). Při slavnostních příležitostech potom používají pozdrav Myslivosti zdar! Jako odpověď se užívá buď věta stejného znění, nebo jen zkráceně Zdar!

Myslivecká mluva rovněž disponuje výrazy výlož a výřad. Výloží je ukončena každá leč, na níž se v leči ulovená zvěř eviduje a ošetřuje (Kovařík, 1999). Výřadem je ukončen každý společný lov. Veškerá společně ulovená zvěř je vyložena a na výřadu jsou povinně přítomni všichni účastníci lovu.

Úlomky symbolizují spojení myslivce a přírody. V myslivecké mluvě rozeznáváme několik druhů úlomků, třívýhonkový, jednovýhonkový a pětivýhonkový (Kovařík, 1999). Jedná se o ulomenou jehličnatou či listnatou větvičku, která ale nesmí být uříznutá. Úlomky mají velikost přibližně dlaně a předávají se po úspěšném ulovení jakékoliv spárkaté zvěře obojího pohlaví, rovněž ze zvěře pernaté a to konkrétně po ulovení tetřeva, tetřívka, jeřábka, divokého krocana, bažanta královského a dropa, dále se úlomky předávají za medvěda, vlka, rysa, divokou kočku, jezevce a lišku.

Myslivecké zvyky určují i to, jakým způsobem se ukládá ulovená zvěř. Ta je podle tradice ukládána na pravý bok. Mluvíme-li o třívýhonkovém úlomku, pak jej lovec ulovené zvěři vsune lícem vzhůru a ulomeným koncem zvěři do svíráku (tzv. poslední hryz) či do klovice (tzv. poslední zob). U šelem se úlomek nepoužívá.

2 Vývoj právní úpravy myslivosti

V této kapitole shrneme právní úpravy myslivosti na našem území od jejich počátků až po současně platnou právní legislativu. Budou představeny také mezinárodní úmluvy týkající se myslivosti a právní předpisy myslivosti související.

2.1 Mezinárodní úmluvy týkající se myslivosti

V úvodu této kapitoly je vhodné říci, že Evropská unie (EU) neboli Evropské společenství (ES) je jediným nadnárodním útvarům na světě, který přijímá vlastní legislativu a jednotlivé země na tuto legislativu převedli část svých suverénních pravomocí (Červený a kol., 2009). Na poli Evropské unie je ochrana přírody řešena závaznými normami, a to dílčími předpisy sekundárního komunitárního práva, tj. směrnicemi a nařízeními, oblast myslivosti komunitárním právem upravena není. Úprava myslivosti je zakotvena v legislativních předpisech jednotlivých členských států. Jednotně jsou řešeny i problémy ohrožených savců, veterinární předpisy. Česká republika jako členská země EU je povinna zpracovávat jednotlivá legislativní ustanovení ES do svých norem pravomocí (Červený a kol., 2010). Zde jsou nejvýznamnější zejména tři legislativní opatření, které jsou zaměřeny na myslivost a ochranu přírody. Jsou to:

- Směrnice Rady č. 92Ú43/ EEC o ochraně stanovišť volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin
- Směrnice Rady č. 79/409/EEC o ochraně volně žijících ptáků

Z obou těchto směrnic také vychází program nazvaný Natura 2000. Jedná se o vytvoření sítě mezinárodně významných chráněných území Evropské unie s různými omezeními myslivosti pravomocí (Červený a kol., 2010).

- Nařízení ES č. 853/2004, které patří k těm nejdůležitějším. Vymezuje a stanovuje zvláštní hygienická pravidla pro potraviny živočišného původu; hlavním smyslem tohoto nařízení je zajištění řádné kontroly zvěře, která je dodávána na evropský trh pravomocí (Červený a kol., 2010).

Kromě legislativních vymezení rozlišujeme na mezinárodním poli také různé druhy mezinárodních úmluv.

- *Úmluva o ochraně evropské fauny a flóry přírodních stanovišť (Bernská konference)*. Velmi důležitou činností je vydávání doporučení týkajících se aktuálních problémů, například používání ocelových broků.
- *Úmluva o ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů (Bonnská konvence)*
- *Úmluva o mokřadlech mající mezinárodní význam zvláště pro biotopy vodního ptactva (Ramsarská konvence)*
- *Úmluva o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Washingtonská konvence - CITES)*
- *Evropská úmluva o krajině (2000)*. (Červený a kol., 2010)

2.2 Stěžejní právní předpisy na úseku myslivosti

Současná myslivecká legislativa České republiky je vymezena zákonem č. 449/2001 Sb., O myslivosti. Jemu samozřejmě předcházela další legislativní vymezení, která v této kapitole budou nastíněna. Současný zákon ukotvil do právního systému nástroje chovu a zachování druhů zvěře volně žijících na území České republiky, dále dovoz a vývoz zvěře, držení zvěře v zajetí, tvorbu a využití honiteb, ochranu myslivosti, užívání honebních pozemků a zlepšování podmínek zvěře (Damohorský a kol., 2007).

Nejprve ale shrneme základní pojmy, které jsou legislativou v souvislosti s myslivostí vymežovány. Již v předchozí kapitole byly definovány pojmy *právo myslivosti* a *myslivost*, které legislativa v průběhu let určovala. Dalším pojmem, který je zákonem upravován, je *honitba*. Tento pojem úzce souvisí s pojmem *myslivost*, protože ji lze provozovat jen v rámci uznané honitby. Červený (2010) definuje honitbu takto: „*Honitba je soubor souvislých honebních pozemků jednoho nebo více vlastníků vymezený v rozhodnutí orgánu státní správy myslivosti, o výměře nejméně 50 ha (obora 50ha)*.“

Honitba se dělí do jakostní třídy, přičemž její stupeň vyjadřuje její užítost a stanovuje ji orgán státní správy myslivosti ve spolupráci s orgány státní správy lesů, zemědělství a ochrany přírody (Červený a kol., 2010). Výkon práva myslivosti v honitbě zajišťují buď sami vlastníci honebních pozemků, nebo honební společenstvo. Vlastník nebo honební společenstvo také může honební pozemek pronajmout fyzické osobě, která vlastní lovecký lístek. Smlouva o nájmu honitby musí být uzavřena písemně a to na dobu deseti let (Červený a kol., 2010). Dalším pojmem, který legislativa vymezuje, je *obora*. Obora je chápána jako „*druh honitby s podmínkami pro intenzivní chov zvěře s obvodem trvale a dokonale ohrazeným nebo jinak uzpůsobeným tak, že se chovná zvěř z obory nemůže volně hýbat*“ (zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti § 2). Platná právní úprava také vymezuje tzv. nehonební pozemky. Rozumí se jimi obvykle prostory zastavené území obce, jako jsou náměstí, ulice, nádvoří, nebo parky, dále například zahrady, dálnice, silnice, hřbitovy aj.

Nejdůležitějším pojmem v souvislosti s platnou legislativou o myslivosti je *zvěř*. Současný zákon zvěř vymezuje jako „*obnovitelné přírodní bohatství představované populacemi druhů volně žijících živočichů uvedených v ustanovení § 2 písm. c) a d) zákona.*“ (Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, v platném znění). V souvislosti s pojmem zvěř jsou dále vymezeny kategorie *lov zvěře* a *chov zvěře*. Lovit lze jen takovou zvěř, která není hájená (Červený a kol., 2009). Vymezený je i přený čas, neboť lovit lze jen ve vyhláškou stanovené době a na honebních pozemcích. Ty druhy zvěře, které nelze lovit, byly vyhlášeny v Mezinárodní sbírce smluv a zároveň jsou vymezeny v rámci § 2 písm. c) zákona o myslivosti. Zvěř, která je zákonem chráněna a nelze ji lovit, je rozdělena na dvě skupiny obratlovců - savce a ptáky. Povolení lovu na nehonebních pozemcích nebo mimo dobu zákonem stanovenou, uděluje orgán státní správy myslivosti. Stanoveny jsou také zakázané způsoby lovu. Je zakázáno chytat zvěř do ok, na lep, do želez, do jestřábích košů, tluček, nášlapných pastí a chytat ondatry do vrší (Červený a kol., 2010). Rovněž je zakázáno lovit zvěř zbytečně trýznivým způsobem, například za použití jedu či plynu. Zvěř také nelze střílet jinou zbraní než loveckou a každý, kdo zvěř loví, musí mít u sebe lovecký lístek, povolenku k lovu, zbrojní průkaz a průkaz zbraně. Stanovena je také hranice vzdálenosti lovu od krmelců, bažantnic, či hnízd.

Červený (2010) vymezuje také pojem *chov zvěře*. „*Chovem zvěře se rozumějí odborné zásahy sledující biologické cíle, to je: zachování rovnováhy mezi stavy spárkaté*

zvěře a prostředím, udržování přírodní kvality genofondu zvěře, cílené zvyšování chovné kvality zvěře a úprava stavu zvěře na optimální stav.“

Vývoj legislativy až k dnešnímu zákonu č. 449/2001 Sb.,

Ve středověku si výsadní právo k lovu osvojovali výhradně panovníci a jen v některých okresech byly rovněž propůjčovány význačným šlechticům nebo představitelům kláštera (Javůrek, 1961). Později od 13. století bylo právo lovu přidělováno i některým městům. V 16. století, přesně roku 1553, český sněm rozhodl, že právo lovu je spojeno s vlastnictvím pozemků. Jednalo se o vlastnictví pozemků v rámci šlechty, královských měst a církve. V této době byly také vydávány různé instrukce, které kromě honebního práva ukládali provozovatelům honitby povinnost péče o zvěř. Výsostné honební právo bylo zrušené císařským patentem ze dne 7. března 1849 a honební právo bylo neodmyslitelně spjato s vlastnictvím pozemků. Kromě menších odchylek trvá toto právo na našem území až dodnes.

Postupně se zdokonalovaly zemské zákony, které zhruba od poloviny 19. století mluví nejen o honebním právu, ale také o chovu zvěře, její ochraně a především úpravě honby (Javůrek, 1961). V roce 1912 vznikl Moravský honební zákon. Ze zemských zákonů se vyvinul současně první myslivecký zákon tehdejší Československé republiky, který se datuje k roku 1929. Tímto zákonem byla myslivost upravena celostátně. Během okupace byla myslivost upravena nařízením ze dne 31. března 1941 č. 127 Sb., s prováděcím nařízením z téhož dne č. 128 Sb.

Do myslivecké organizace se čeští myslivci sdružili již kolem roku 1883 (Javůrek, 1961). Jednalo se o dobrovolnou mysliveckou organizaci „Ústřední spolek pro ochranu honby a chov loveckých psů v Čechách“ a tato organizace sídlila v Praze. Následně vznikaly obdobné spolky také na Moravě a ve Slezsku. V roce 1923 byla sloučením různých roztržštěných spolků vytvořena společná organizace nazvaná „Československá myslivecká jednota“ (Javůrek, 1961). Zároveň s jednotou zanikly i různé místní lovecké spolky a kluby. V roce 1942 byly v sídlech okresních soudů zřízeny okresní myslivecké spolky. Jedinou oficiálně uznanou celostátní mysliveckou organizací, v níž se povinně sdružovali všichni majitelé tuzemských loveckých lístků, byla „Československá myslivecká jednota“. Prohlášena byla zákonem o myslivosti 225/1947 Sb. Myslivecký

zákon č. 225/1947 Sb., (Zákon č. 225/1947., o myslivosti, ve znění pozdějších zákonů) vznikl jako jeden ze šesti zemědělských zákonů předložených ministrem zemědělství Júliem Ďurišem. Jeho platnost trvala až do 1. března 1962, kdy vstoupil v platnost zákon č. 23/1962 Sb. Tento zákon myslivost definoval jako součást zemědělské a lesní výroby. Novou věcí, kterou zákon přinesl, bylo odpoutání myslivosti od půdy a myslivost byla přiznána jen socialistickým institucím, které měly ve správě nebo v užívání honební pozemky uznané okresním národním výborem. Značná role myslivosti byla přiznána státním orgánům (Čechura a kol., 2000).

Myslivecký zákon č. 225/1947 Sb. jako první v sobě obsahoval definici myslivosti. Myslivost byla označena jako součást zemědělské a lesní výroby, jako kulturní hodnota, která sledovala řádný chov, ochranu a lov zvěře. Hlavní důraz byl kladen na to, že myslivost není jen sportem, ale především byl kladen důraz na to, že se jedná o hospodářskou činnost, která má být prospěšná celé společnosti. (Zákon č. 225/1947 Sb., In.: Javůrek, 1961). „*Myslivost jako hospodářská a kulturní hodnota jest odvětvím zemědělské a lesní prvovýroby, které záměrnou hospodářskou činností sleduje řádný chov, ochranu a lov zvěře, jakož i hospodářské zhodnocení ulovené zvěře*“.

Definice práva myslivosti byla převzata z předchozích mysliveckých zákonů. Přidanou hodnotou zde bylo zdůraznění práva zvěř chovat a hájit, což bylo postupným odlišením lovu od myslivosti, respektive přechodu od lovu k myslivosti. Jak již bylo řečeno, právo myslivosti bylo spjato s vlastnictvím honebního pozemku a mohlo být vykonáváno jenom podle ustanovení výše uvedeného zákona. Právo myslivosti mohl ve vlastní honitbě vykonávat vlastník sám, pokud ale splňoval podmínky stanovené pro myslivecké hodnostáře. Pokud vlastník sám tyto podmínky nespĺňoval, musel pověřit výkonem práva myslivosti takovou osobu, která tyto podmínky splňovala. Základním rozdílem mezi právem myslivosti a oprávněním k výkonu práva myslivosti podle tohoto zákona byl v tom, že obecné právo myslivosti bylo možno nabýt vlastnictvím honebního pozemku, ale oprávnění k výkonu práva, myslivosti bylo možno nabýt uznáním honebních pozemků za honitbu ve správním řízení nebo propachtováním honitby (Čechura, V. a kol., 2000).

Vůbec prvním československým zákonem, vydaným v roce 1929, byl tzv. malý honební zákon. Změnu přineslo až následné období okupace. Došlo k nové úpravě vládním nařízením č. 127/1941 Sb., a bylo ponecháno spojení práva myslivosti s pozemkem. Namísto pojmu honitba byl zaveden pojem honební okrsek. Právní úprava

se zabývala otázkami propachtování honitby, vydávání honebních lístků, ochrany myslivosti a náhrady škod způsobených myslivostí (Čechura, V. a kol., 2000).

Již zmíněný zákon č. 225/1947 Sb., o myslivosti znamenal sjednocení práva myslivosti na území celého státu a zrušeny byly všechny dosavadní právní předpisy. Opět byl zaveden pojem honitba a právo myslivosti bylo více rozpracováno. Byla snížena minimální výměra půdy, byla zavedena myslivecká stráž a vydávání mysliveckých lístků. Dále bylo zavedeno povinné členství v myslivecké jednotně a trestní i správní ochrana myslivosti.

Sametová revoluce přinesla novelizaci zákona o myslivosti a ta navrátila princip spjatosti práva myslivosti s vlastnictvím honebních pozemků. Zákon platil do roku 2001, kdy byl nahrazen současným zákonem č. 449/2001 Sb., o myslivosti, v platném znění (Čechura a kol., 2000).

Za hlavní princip současného zákona o myslivosti vyjádření souladu a jednoty mezi dvěma zásadními aspekty: výkonem práva myslivosti a ochranou životního prostředí. Vymezuje to § 1 zákona o myslivosti, kde je jasně definován předmět a účel právní úpravy a podmínky výkonu práva myslivosti.

Ustanovení § 1 je definováno takto:

1) „*Tento zákon upravuje*

a) chov a zachování druhů zvěře volně žijících na území České republiky,

b) výjimečné držení zvěře v zajetí,

c) dovoz a vývoz živé zvěře,

d) dovoz a vypouštění živočichů, kteří zatím nežijí na území České republiky,

e) tvorbu a využití honiteb,

f) postavení a právní poměry honebního společenstva,

g) ochranu myslivosti,

h) užívání honebních pozemků a zlepšování životních podmínek zvěře,

i) regulaci stavů zvěře, provádění lovu zvěře, včetně lovu zvěře na nehonebních pozemcích,

j) provádění lovu živočichů, kteří nejsou zvěří,

k) náhradu škody způsobené zvěří a při provozování myslivosti, jakož i náhradu škody způsobené na zvěři a na mysliveckých zařízeních,

l) kontrolu ulovené zvěře,

m) výkon státní správy myslivosti, dozoru a sankce za neplnění nebo porušení povinností,

n) státní podporu udržení historické a kulturní úrovně a tradic české myslivosti.“ (zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti § 1).

2.3 Právní předpisy myslivosti související

Mezi další legislativní prostředky v České republice, které souvisejí s myslivostí, patří řada vyhlášek i zákonů. Patří mezi ně například zákon č. 115/2000 S., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými druhy zvěře, zvláště pak chráněnými živočichy (Červený a kol., 2009). Dále sem patří vyhláška č. 286/1999 Sb., kterou se provádějí ustanovení zákona o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů, o zdraví zvířat a jeho ochraně, o veterinárních podmínkách dovozu, vývozu a tranzitu veterinárního zboží a o veterinárních požadavcích a atestačním studiu (Červený a kol., 2010). Souvisejícími zákony jsou ale také zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (Červený a kol., 2009). Patří sem i vyhlášky: *Vyhláška č. 244/2002 Sb., Vyhláška č. 245/2002 Sb., o době lovu jednotlivých druhů zvěře, Vyhláška č. 491/2002 Sb., o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich částí do jakostních tříd.* Vyhlášky jsou vydávány Ministerstvem zemědělství.

Zde je však nutné zmínit, že myslivecká legislativa nemůže zcela jistě postihnout veškerou problematiku v rámci myslivosti. Proto byl také vypracován myslivecký řád a podle něj by se v ideálním případě měli řídit všichni myslivci. Je to také zároveň určitý morální kodex každého myslivce. Myslivecký řád nevychází jen z právních předpisů, ale také ze stanov Českomoravské myslivecké jednoty a z dalších vnitřních předpisů. Tento řád se zabývá zejména těmito oblastmi: péčí o zvěř, lovem zvěře, bezpečnostními předpisy a zásadami při zacházení s loveckou zbraní, ale také mysliveckou morálkou a mysliveckými tradicemi (Červený a kol., 2010).

3 Vývoj myslivosti na Ústecku

3.1 Obecná charakteristika okresu

Základní údaje:

Sídlo: Ústí nad Labem

Rozloha: 5335 km²

Počet obyvatel: 828 026

Hustota zalidnění: 155 obyvatel/km²

Nejvyšší bod: jihovýchodní svah hory Klínovec 1225 m. n. m.; vrchol Klínovce lež již v Karlovarském kraji

Počet okresů: 7 (Děčín, Chomutov, Litoměřice, Louny, Most, Teplice, Ústí nad Labem)

Počet správních obvodů obcí s rozšířenou působností: 16

Počet správních obvodů obcí s pověřeným úřadem: 30

Mezinárodní identifikace kraje ISO 3166-2: CZ-US

Klasifikace územních celků CZ-NUTS: CZ042

Hospodářství

V Ústeckém kraji se nachází několik odlišných krajinných typů. Nalezneme zde nížiny, kde převažuje zemědělství – Lounsko a Litoměřicko. Nacházejí se zde ale i pánevní oblasti s ryze průmyslovou činností. Do Ústeckého kraje rovněž spadají oblasti Krušných hor, Českého středohoří a Doupovských vrchů. V obecné rovině je tento kraj zaměřený především na těžký průmysl. Ústecko je součástí kraje Severních Čech, tedy místa, které je tímto průmyslem značně zasaženo. V podkrušnohorské pánevní oblasti se stále nacházejí bohatá naleziště hnědého uhlí. Odhaduje se, že tato naleziště tvoří jeden z nejvýznamnějších surovinových a energetických zdrojů v České republice. V blízkosti

hnědouhelného revíru se nacházejí tepelné elektrárny, pro něž je hnědé uhlí zdrojem. Jedná se o elektrárny Tušimice, Tisová, Pruněrov, Počerady a Ledvice. V dobách socialismu se zde spolu s masivní těžbou hnědé uhlí rozvíjel zároveň také chemický průmysl. Zpracovatelský chemický průmysl navazuje především na rafinerii ropy v Záluží u Mostu. Ta zpracovává několik tisíc barelů ropy denně. Produkty z oblasti chemického průmyslu amoniak, topné oleje, motorová paliva, umělá hnojiva, ale také epoxidové pryskyřice, chlor, hydroxid sodný barviva a další produkty. V Ústí nad Labem se vyrábí motorová bionafta, v Lovosicích má dlouhou tradici výroba hnojiv a viskózních textilních vláken.

Jsou zde ale hojně zastoupena i další průmyslová odvětví, například ve Štětí se nachází velký papírenský komplex. V Čížkovicích se nachází cementárna, ve Varnsdorfu textilní průmysl. V Chomutově se nachází průmysl železných kovů, v Teplicích keramický průmysl. V oblasti Žatce a Litoměřic se nachází úrodná půda a pěstuje se zde chmel.

Ještě v roce 1981 díky těžbě zmizely obce Hrbovice a později také část města Chabařovic. Doly byly uzavřeny v roce 1996 (Ústecko, dostupné <http://www.vyletnik.cz/turisticke-oblasti/severni-cechy/ustecko/>). Díky tomu se začala postupně měnit i krajina na Ústecku. Právě krajina v bývalém lomu Chabařovice je rekultivována a vzniklo zde jezero svou velikostí srovnatelné s Máchovým jezerem u Doks.

Geografie

Rozsáhlé pohoří Krušných hor vytváří hranici s Německem. Nejvyšší bod Ústeckého kraje leží na jihovýchodním svahu Klínovce, jen o devatenáct metrů níže než samotný vrchol Klínovce, který spadá do Karlovarského kraje. V severní části Ústeckého kraje se rozkládá pásmo Labských pískovců. Jedná se o unikátní přírodní scénérii skalních měst (Geografie Ústeckého kraje, dostupné z www.ustecky-kraj.cz).

Posledním rozsáhlým pohořím, která vyplňují většinu území kraje, je České středohoří, kde je nejvyšší horou Milešovka. Nejnižším bodem tohoto území je místo na hladině Labe u Hřenska tam, kde opouští území České republiky. Je ve výšce 113 m.n.m.

V kraji se nachází několik chráněných krajinných oblastí a také přírodních parků. Nejvýznamnějším je Národní park České Švýcarsko a CHKO Labské pískovce. Z hlediska vodstva jsou největšími říčními toky Labe a také jeho dva přítoky Ohře a Ploučnice.

Celé severozápadní Čechy jsou jako většina území České republiky součástí Českého masivu. Jejich geologická stavba je velmi složitá a podílejí se na ní horniny rozmanitého stáří, původu a vlastností, což se projevuje i bohatými tvary reliéfu. (Geologie, Dostupné z <http://www.vyletnik.cz/turisticke-oblasti/severni-cechy/ustecko/>).

Ústecko je svými 404 km² jedním z nejmenších krajů České republiky. Přesto se ale jedná o geologicky zajímavou oblast. Je to dáno tím, že sem zasahují čtyři orografické celky. V severní části jsou to Krušné hory a Labské pískovce. Oba celky jsou odděleny Podkrušnohorskou pánví od Českého středohoří, které zde zaujímá největší plochu. Každý celek se liší geologicky, tvarově, klimaticky, rostlinným společenstvem a tím i celkovým přírodním rázem (Geologie, Dostupné z <http://www.vyletnik.cz/turisticke-oblasti/severni-cechy/ustecko/>).

Fauna a flóra

Chráněná krajinná oblast České středohoří zaujímá velkou část okresu a z orografického celku České středohoří sem nejsou zahrnuté pouze vrchy Hradiště u Habří, Jedovina a Rovný nacházející se na levém břehu řeky Bíliny.

Na Ústecku má CHKO dva různé krajinné charaktery. Je to jednak velká výšková variabilita s mnoha samostatnými vrchy nebo hřbety na straně jedné a dlouhá údolí nebo roklinovité prvky na straně druhé. Velká pestrost různorodých biotopů umožňuje výskyt velkého množství rostlin a živočichů, často s charakterem izolovaného výskytu vzhledem ke svému okolí. Např. na zachovalých sutích se vyskytuje mimo jiné modře zbarvený střevlíček *Leistus montanus*, který je pozůstatkem fauny posledního glaciálu a jinak je v Čechách mimo sutí znám pouze z vrcholových partií Krkonoš (Geologie, Dostupné z <http://www.vyletnik.cz/turisticke-oblasti/severni-cechy/ustecko/>).

Velmi zajímavé jsou zde i skalní lesostepi (např. Sluneční stráň nad Brnou) s význačnou teplomilnou květenou (např. bělozářka liliovitá, kavyl zpeřený, třemdava bílá apod. Z ptáků se zde vyskytuje přes 200 druhů a z nápadnějších lze zde uvést čápa černého, luňáka červeného, káně lesní, koroptev polní, výra obecného atd. Savci zde byli potvrzeni ve více jak 50 druzích a setkáme se zde např. se stády muflonů, s jeleny, všudypřítomnými divočáky nebo na březích Labe s bobry a nutriemi; hmyzožravci (7 druhů) jsou zde zastoupeni např. ježkem západním; letouni (10 druhů) např. i vrápenec malým. Hlodavci jsou zde zastoupeni 20 druhy, šelmy 8 druhů atd. Velmi bohatě je zde zastoupena fauna bezobratlých s mnoha faunisticky velmi význačnými druhy. Z ptáků zde má několik tokanišť tetřívek obecný (Geologie, Dostupné z <http://www.vyletnik.cz/turisticke-oblasti/severni-cechy/ustecko/>).

3.2 Charakteristika okresu z pohledu myslivosti

Již bylo řečeno, že krajina Ústecka je charakteristická tím, že se zde stýkají masivy Krušných hor, Českého středohoří a Děčínského Sněžníku. Zásadním vodním tokem je řeka Labe. Z hlediska myslivosti zde ze zvěře srstnaté, tak jak ji vymezuje zákon o myslivosti dle § 19, můžeme najít jelena, daňka, srnce, muflona, prase divoké, zajíce polního, králíka divokého, lišku obecnou, kunu lesní a sklaní, tchoře tmavého, jezevce lesního, veverku obecnou a ondatru pižmovou (Hanušová a kol, 1998). Z pernaté zvěře se běžně vyskytují tetřívek obecný, bažant obecný, koroptev polní, holub hřivnáč, hrdlička zahradní, sluka lesní, bekasina otavní, kvíčala, lyska černá, kachna divoká, jestřáb lesní, krahujec obecný, poštolka obecná, káně lesní a rousná, výr velký, volavka popelavá, kormorán velký, potápka roháč, racek chechtavý, vrána obecná, havran polní, straka obecná, sojka obecná, kavka obecná. Na řadě míst běžně sídlí krkavec velký. Z druhů spárkaté zvěře se v oblasti Krušných hor běžně vyskytuje zvěř jelení, srnčí a černá. V Českém Středohoří pak zvěř srnčí, mufloní, dančí a černá.

3.3 Struktura honebních pozemků na Ústecku z hlediska jejich vlastnictví

Řízení myslivosti v České republice připadá Ministerstvu zemědělství České republiky (Hanušová a kol, 1998). Referát životního prostředí uznal dle zákona o myslivosti, že na území okresu se nachází 21 honiteb, na kterých hospodaří myslivecká sdružení, v nichž je sdruženo cca 500 myslivců. V rámci Ústeckého kraje se jedná o následující honitby: Labské stráně Malečov, Hubert-Homole, Přemysl Oráč, Chabařovice, Jedlová hora-Skorotice, Diana Ústí nad Labem, Český roh-Krásný les, Chvojenka-Libouchec, Dubice-Habrovany, Libouchecké skály – sever, Zálesák – Povrly, Chvalov – Přemyslovka, Liščí kámen – Libouchec, Buková hora – Zubnice, Telnice, Ždírnice (Chlumeč – Varvažov), Tiské skály, Fráž (Velké Březno), Sedlo, Němčí, Varhošť (Hanušová a kol, 1998).

Celková výměra honebních pozemků, na kterých je myslivost vykonávána, činí 29 656 ha. Z této výměry připadá na lesní půdu 12 397 ha. Největší zastoupení má zemědělský půdní fond (orná půda, louky, pastviny a ostatní plochy) necelých 17 000 ha, zbytek připadá na ostatní plochy.

3.4 Honitby na Ústecku v průběhu minulého století

Myslivost předválečného období byla charakterizována vlastnictvím pozemků. V této době také došlo k několika změnám v názvech mysliveckých spolků, ale také ve výměře jednotlivých honiteb (Hanušová a kol, 1998). Po válce vykonávali myslivost především vlastníci pozemků a také zájemci, kteří měli k myslivosti nějaký vztah – hajní, lesníci nebo lesnický personál. Po přijetí zákona 1947 o myslivosti byla snaha o to, aby byla myslivost zpřístupněna širším vrstvám obyvatel a začala vlna tzv. lidové myslivosti. Ústecký kraj byl v minulosti poměrně dobře zazvěřen, zejména drobnou zvěří. S nástupem průmyslové a těžební činnosti tak, jak byla zmíněna výše, začal být zaznamenáván úbytek drobné zvěře. Nutno podotknout, že to byl ale jev více méně celorepublikový. V devadesátých letech minulého století byla některá zvěř i v dříve bohatých honitbách vzácností. V Krušných horách k této zvěři patřil zajíc, bažant a tetřívka. Pokud se týká chovatelských úspěchů, tak v minulosti od roku 1957 byla honitba

Chvalov držitelem světového rekordu muflona uloveného panem Podolským (Hanušová a kol., 1998). Tento rekord by překonán až v sedmdesátých letech minulého století. Kromě Chvalcova bylo dobrých výsledků u muflona dosahováno také na Malečovsku. To bylo spjaté především se jménem Františka Grepla. V devadesátých letech by chov muflona na dobré úrovni v honitbě Hubert- Homole.

Trofeje na Ústecku

V minulém století byly také na Ústecku zaznamenány medailové trofeje. Z obory Sněžník pochází třetí nejsilnější jelen ulovený v Čechách a to v roce 1935 s bodovým ohodnocením cca 250 CIC (Hanušová a kol., 1998). Další trofeje získané do roku 1973 byly následující: 32 zlatých, 33 stříbrných a 29 bronzových medailí za muflona, 1 stříbrná a 5 bronzových za jelena. V roce 1976 na výstavě v Českých Budějovicích byly prezentovány tyto výsledky: 1 bronzová medaile za srnce, 9 zlatých, 11 stříbrných a 13 bronzových za muflona. Na výstavě v Nitře byl rovněž oceněn lov muflona a to 14 zlatými, 19 stříbrnými a 21 bronzovými medailemi. Na výstavě v Brně roku 1985 byl muflon oceněn 8 zlatými, 6 stříbrnými a 14 bronzovými medailemi, jelen 1 stříbrnou a 4 bronzovými, srnec 1 zlatou a 2 stříbrnými a kňour 1 stříbrnou medailí. V roce 1996 se konala výstava v Lysé nad Labem a zde byl muflon oceněn 6 zlatými, 9 stříbrnými a 15 bronzovými medailemi, srnec 1 bronzovou medailí a jelen 2 stříbrnými a 6 bronzovými medailemi (Hanušová a kol., 1998).

Tab.1 Souhrn sčítaných stavů zvěře k 31.3. na Ústecku za období 1960-1995

	1960	1961	1970	1971	1980	1981	1990	1991	1995	1996
	Lov	Jar.st.	Lov	Jar.st.	Lov/Úhyn	Jar.st.	Lov/Úhyn	Jar.st.	Lov/Úhyn	Jar.st.
Dančí	-	-	-	14	10/1	43	24/1	68	44/2	106
Mufloní	25	258	98	353	82/6	249	121/5	358	164/22	388
Srnčí	114	660	164	793	87/101	749	278/88	1024	457/119	1089
Jelení	18	30	25	44	62/5	93	187/10	347	178/16	229
Zajíc	1010	2500	3087	4003	412/167	1795	928	-	111/17	-
Králík	160	33	159	261	232/180	353	42/14	133	5	65
Koroptev	1580	2645	-	1990	/104	250	-	169	-	29
Bažant	1019	1892	4087	4304	415/178	1192	1021/511	1212	77	449
Tetřívěk	-	15	6	146	-	22	-	33	-	99
Kachna	20	-	265	-	22	-	96	-	106	-
Holub	291	-	624	-	24	-	25	-	40	-
Sluka	30	30	-	-	15	-	-	-	-	-
Liška	120	-	163	-	157	245	-	-	359	-
Kuna lesní	71	-	35	-	6	-	25	-	11	-
kuna skalní	71	-	35	-	17	-	25	-	38	-
Černá	15	16	44	28	85/3	108	693/8	307	358/4	328

Zdroj: (Hanušová a kol., 1998).

Tab. 2 Souhrn sčítaných stavů zvěře k 31.3. za období 1970-1995 v celorepublikovém měřítku

		1970	1971	1980	1981	1990	1991	1995
		Lov	Jar.st.	Lov/Úhyn	Jar.st.	Lov/Úhyn	Jar.st.	Jar.st.
Dančí		1620	4997	1877/160	7043	5044/284	11656	14037
Mufloní		1310	7968	2759/346	13164	7580/440	16175	15178
Srnčí		57192	204966	84846/19147	227025	86757/17266	258562	251445
Jelení		7535	15651	10881/680	21036	20849/762	24370	20698
Zajíc		808299	1038935	225033/55259	744293	189785/24476	465204	413520
Králík		33867	54989	36792/10970	55649	8162/1854	19934	10954
Koroptev		32919	699714	37/14387	122478	238/3455	62256	80008
Bažant		1019370	1047276	486112/82457	682534	527537/51537	309692	258671
Tetřívěk		632	7577	72/42	221856	11/0	1996	1500
Kachna		102233	-	115697/1417	45057	273973/5680	49763	64048
Holub		104921	-	33331	-	2515154/0	-	17320
Sluka		2957	-	1410	-	183/0	-	4554
Liška		163	-	27830	-	39655	-	-
Kuna lesní		2414	-	2644	-	4851	-	-
kuna skalní		2699	-	191	-	5606	-	-
Černá		4803	4055	11773	14556	55812/1250	31638	30587

Zdroj: UHÚL

Ke 31.12.1970 byla výměra honitby v ha v tehdejším Československu následující: Zemědělská půda 4281813, Lesní půda 2567609, Vodní plocha 91435, ostatní pozemky 255422. Honební plocha celkem zabírala 7196279 ha, z toho připadalo na oboru 19581 a 19581 na bažantnici.

Ke 31.12.1980 byla výměra honitby v ha v tehdejším Československu následující: Zemědělská půda 4266566, Lesní půda 2582207, Vodní plocha 88275, ostatní pozemky 2245971. Honební plocha celkem zabírala 77183019 ha, z toho připadalo na oboru 26711 a 173848 na bažantnici.

Ke 31.12.1990 byla výměra honitby v ha v tehdejším Československu následující: Zemědělská půda 4143514, Lesní půda 2594981, Vodní plocha 95440, ostatní pozemky 250743. Honební plocha celkem zabírala 7084675 ha, z toho připadalo na oboru 37446 a 204618 na bažantnici.

3.5 Myslivecké spolky v nedávné době a současnosti

Ve všech honitbách je v hojné míře zastoupena zvěř srnčí, v horských oblastech Krušných hor zvěř jelení a v některých honitbách také zvěř mufloní a dančí. Zvěř srnčí patří k typicky původním druhům zvěře, která je bez výjimky zastoupena ve všech honitbách okresu. Hmotnost dospělého srnce se pohybuje mezi 14-25 kg, srny mívají mezi 12-20 kg. S výjimkou říje dodržuje své stávaníště do tlup. V 70. letech populace srnčí narůstala a v 90. letech započal pokles stavů.

Muflon není v podmínkách naší země původní zvěří. Jeho původ je na ostrovech Korsika a Sardinie, kde jeho přirozeným domovem byla skalnatá pohoří. V našich podmínkách vyhledává lesnaté oblasti s tvrdou kamenitou půdou. Daří se mu ve smíšených lesích v pahorkatinách, vrchovinách a podhorských oblastech. Hmotnost muflonů je mezi 30–45 kg, muflonek 20-28 kg. Nemají zcela dobře vyvinutý sluch. V rámci republiky se počátek chovu mufloní zvěře datuje od 50.-60. let minulého století, kdy bylo několik kusů vysazeno v oboře Hluboká nad Vltavou. V území okresu Ústí nad Labem se mufloní zvěř poprvé objevila v roce 1938 až 1940, kdy bylo zhruba 14 kusů zvěře dovezeno do obůrky v Kunraticích. Zvěř byla po aklimatizaci vypuštěna do volné přírody. Společně s touto akcí bylo do nynější honitby Chvalov Přemyslovka vysazeno 22 muflonů, rakouského chovu (Hanušová a kol., 1998).

V minulosti se zvěř černá vyskytovala jen sporadicky, v současnosti je ale ve všech honitbách zastoupena poměrně hojně. Zvěř černá, například prase divoké, se na území okresu začala rozšiřovat během poslední dekády minulého století. Hmotnost dospělého kňoura je vyšší než 120 kg a bachyně mívají mezi 60 – 120 kg. Normovaný stav pro honitby dosud nebyl určen. Stejně jako stavy černé zvěře narůstaly, tak narůstal i jejich odlov. Co se týče stavů černé zvěře, zemědělci bývají obvykle spíše zastánci jejich snižování, neboť jim zvěř způsobuje škody především na obilovinách a kukuřici. Černá také vyhledává živočišnou potravu a může tak ohrožovat mláďata srnčí, bažantí i zaječí zvěře. Lesníci naopak černou jako škodnou nevnímají, protože sběrem myšovitých hlodavců a hlavně larev škůdců dřevin působí spíše ve prospěch biologické ochrany lesa (Hanušová a kol., 1998). V podmínkách okresu je cílem chovatelského snažení dosáhnout odpovídajícího podílu dospělých bachyní a kňourů v populaci. Toho lze dosáhnout tak, že bude prováděn odlov 60-70% jedinců v 1. a 2. roce života. Samozřejmostí je v tomto ohledu lov slabých jedinců a přednostní lov selat, která byla vržena v letních nebo dokonce podzimních měsících a tím pádem nemají šanci zvládnout zimní období.

Z drobné srstnaté zvěře zmíníme zajíce polního a králíka divokého. Pro chov zajíce jsou na území okresu předurčeny lokality Telnického potoka a Bíliny. Stavy zajíce jsou ale proměnlivé v rámci všech honiteb celé České republiky. Populace zaječí zvěře byla na vzestupu až do 70. let minulého století. Potom ale následoval pokles stavu zajíců. Zajíců je méně i v lesních částech honiteb. Odborníci příčiny poklesu neumí zcela přesně pojmenovat. V úvahu se bere jednak větší množství lišek a černé zvěře, které mohou mít vliv na úbytek zajíců. Škodná zvěř však může být pouze jen jednou z mnoha příčin.

V nížinách území okresu najdeme také králíka divokého. Vyskytuje se na okrajích polí, důlních výsypkách, v zahradách, ale i v městských parcích. Králík divoký žije v koloniích, čímž je více ohrožován epidemickými chorobami. Odborné prameny uvádějí, že v roce 1966 králíka téměř vyhubila myxomatóza. Tato choroba, ale také králičí mor, nevede k trvalejšímu vzestupu populace divokých králíků. Avšak ještě v průběhu 70. let minulého století se králíků vyskytovaly stovky a kolonie se objevovaly i na okrajích lesů v podhůří Krušných hor.

Tab. 3 Souhrn sčítaných stavů zvěře k 31.3. v Ústeckém kraji za období 2002-2013

	2002	2003	2007	2008	2010	2011	2012	2013		
	Lov	Jar.st.	Lov	Jar.st.	Lov	Jar.st.	Lov	Jar.st.		
Dančí	322	712	663	1130	796	1261	962	1221		
Mufloní	903	1884	1091	2173	1097	2368	1034	1403		
Srnčí	4810	14865	5850	16501	6068	16903	5577	1423		
Jelení	3707	3903	5353	4515	4100	4152	4006	2665		
Zajíc	2535	13474	3384	14834	1801	12606	1200	11123		
Králík	10	239	-	241	1	227	2	239		
Koroptev	0	2605	-	4244	-	2130	-	1741		
Bažant	15064	16208	19389	21913	10664	15734	11252	12325		
Tetřívka	-	632	-	454	-	347	-	287		
Kachna	3291	3370	265	4602	3854	4603	4650	4194		
Holub	635	6368	910	9835	704	9674	856	10442		
Sluka	-	1656	-	2222	-	3488	-	2035		
Liška	4467	4275	5535	5546	5500	4876	5141	4625		
	551		552		391		409			
	pomocí		pomocí		pomocí		pomocí			
	norníků		norníků		norníků		norníků			
Kuna lesní	542	3714	490	4139	548	4052	594	3989		
kuna skalní	542	3714	490	4139	548	4052	594	3989		
Černá	7389	3686	11693	4129	13086	4508	18904	3809		

Zdroj: UHUL

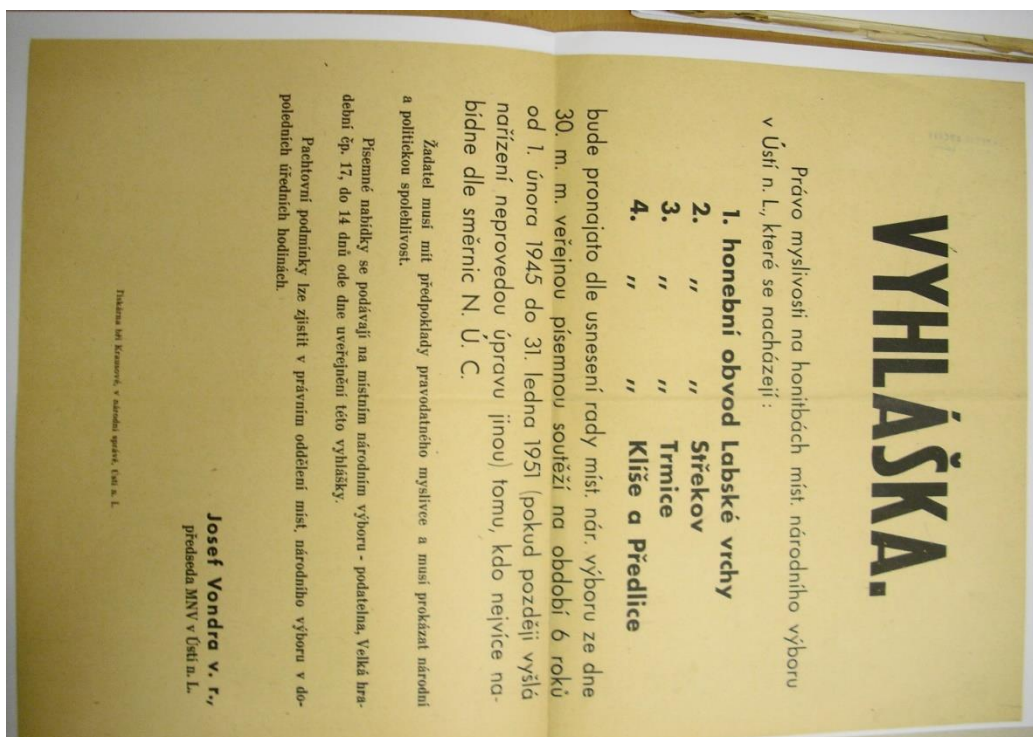
Ke 31.12.2002 byla výměra honitby v ha v Ústeckém kraji následující: Zemědělská půda 250 244, Lesní půda 143 217, Vodní plocha 3 323, ostatní pozemky 21 763. Honební plocha celkem zabírala 418 547 ha, z toho připadalo na oboru 2 458 a 3 488 na bažantnici (s).

Ke 31.12.2013 byla výměra honitby v ha v Ústeckém kraji následující: Zemědělská půda 243 109, Lesní půda 148 958, Vodní plocha 4375, ostatní pozemky 29 399. Honební plocha celkem zabírala 425 841 ha, z toho připadalo na oboru 2 803 a 1 068 na bažantnici (s) a 400 bažantnici (h).

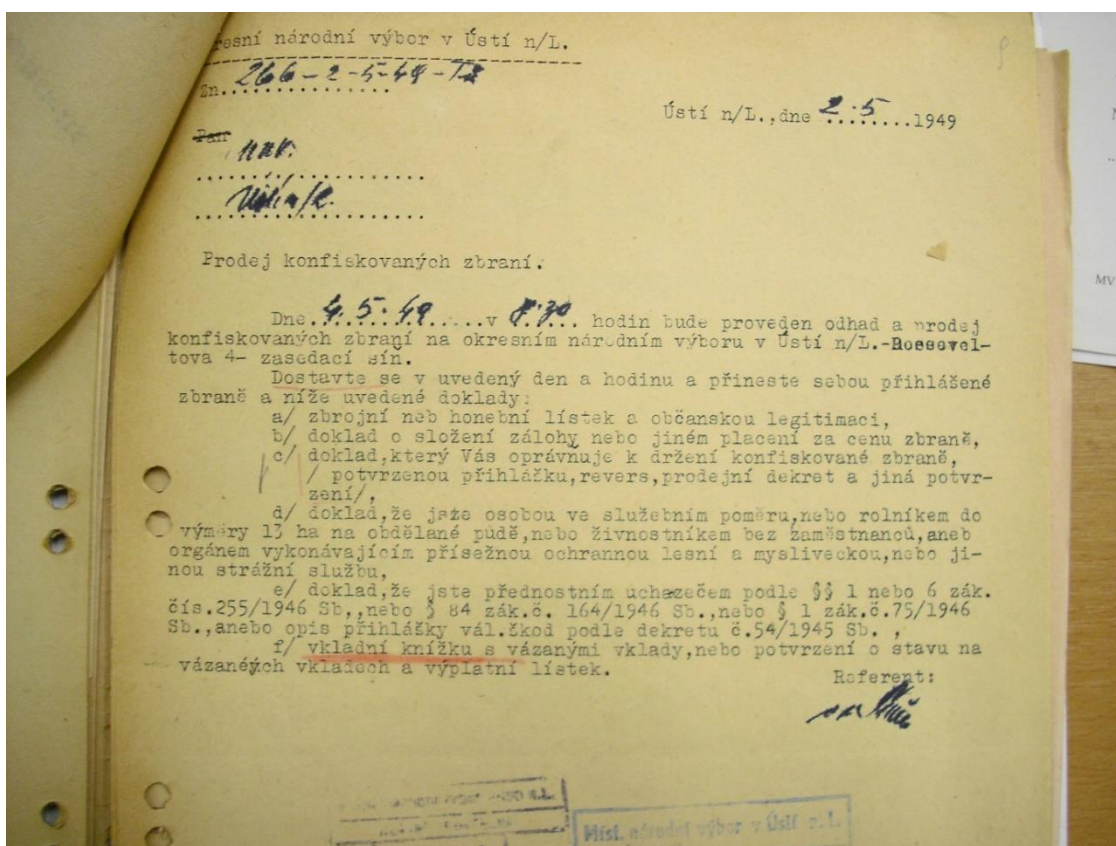
3.6 Zajímavosti

Zajímavostí je celá řada, vyskytly se zejména při procházení materiálů v archivu v Ústí nad Labem a také v sídle ČMMJ. Je to například vyhláška Právo myslivosti na honitbách z roku 1945, kde je mimo jiné uvedeno, že žadatel musí mít předpoklady pravdatného myslivce a musí prokázat národní a politickou spolehlivost.

V archivu v Ústí nad Labem se také vyskytuje záznam, že v roce 1949 byl prováděn odhad a prodej zkonfiskovaných zbraní a to na Okresním národním výboru v Ústí nad Labem.

Obr.1 Vyhláška Právo myslivosti na honitbách

Obr. 2 Prodej konfiskovaných zbraní

- 1) Myslivost v severovýchodních Čechách v roce 1928 (Stráž myslivosti, 15. Března 1929, ročník VII., číslo 6)

Říje srnčí zvěře byla v roce 1928 velice dobrá. To bylo podpořeno zejména teplým a dusným počasím. A také bezvětřím, což má vždycky vliv na její hladký průběh. Říje je nejlepší kolem 4. srpna, a tak tomu bylo i v tomto roce. Protáhla se však oproti minulým letům.

- 2) Statistika o ztrátě zvěře v zimě 1928/29 (Stráž Myslivosti)

Zima na přelomu let 1928/29 byla mimořádně krutá a způsobila značné ztráty lovné zvěře. Na úhynu zvěře se ale ve velké míře podíleli také toulaví psi a vrány šedivky. Pozitivním důsledkem tohoto masivního úhynu zvěře oné zimy však bylo, že byl přijat nový zákon o prodloužení doby hájení. Jednalo se o zákon č. 98 Sb., ze dne 29. června 1925. Například průměrné ztráty srnčí zvěře činily asi 20 % stavu před zimou.

- 3) Oblasti tetřívků v Československu (Stráž myslivosti – 1930, str. 174)

Tetřívek patří mezi zvěř kurovitou. Je tvorem tundrovitým a vyhledává zejména světlé malolesy, nevyhledává hluboké a celistvé lesy. Má zvláštní a vybíravou povahu, s oblibou mění svá místa. Pokud má dobré podmínky, dokáže se i poměrně rychle množit, pokud ale ztratí svoje oblíbená místa, kterými jsou například paseky, rychle se vytrácí.

- 4) Myslivost v Čechách v roce 1931 (Stráž myslivosti, ročník X., rok 1932)

Stav zvěře ke konci roku 1930 byl velice příznivý. Dalo se tedy očekávat, že rok 1931 bude rokem mimořádných loveckých výsledků. Ale nebylo tomu tak. Jednak byly výrazně nepříznivé povětrnostní podmínky a měsíce leden a únor byly velice chladné. Také druhá polovina března a celý duben byly velice chladné a deštivé. V dubnu na stromoví dokonce nevyrašil ani lístek, ačkoliv v té době často bývají například třešně už odkvetlé. Dalším extrémem byl měsíc květen, kdy dne 16.

Května toho roku bylo naměřeno 46°C. Jaro ten rok vůbec nebylo. Červen a červenec zase ovládly bouře. Dlouhá zima způsobila, že tah sluk byl opožděný a slabší, dlouho se držící vrstvou sněhu trpěla i zvěř srnčí. Hon na zajíce tvořil jen 20 až 40% loňských odstřelů.

5) Okresní myslivecký spolek Litoměřice (Stráž myslivosti, 1951, str. 150)

Okresní myslivecký spolek Litoměřice se podle záznamů v roce 1950 i 1951 zařadil mezi příkladné okresní myslivecké spolky. V duchu doby je zde zaznamenáno, že k 1. lednu roku 1951 nebyl evidován již žádný soukromý pastýř na celém okrese a všude hospodaří LMS. Okresní myslivecký spolek také věnoval na kulturní akce v témže roce 74. 000 Kč. Bylo také vysázeno přes 60. 000 lesních a okrasných stromků a keřů. Dne 5. srpna 1951 se také uskutečnilo Mistrovství ve střelbě kulí a závodu ve střelbě malorážkou.

6) Jak jsme odchytili muflony na Litoměřicku (1. února 1954, číslo 1)

Článek v úvodu zmiňuje, že pro mnohé může být překvapením, že se na Litoměřicku vůbec vyskytují mufloni a že lidé tento kraj považují spíše za kraj meruněk a ovoce vůbec. Podle článku je ale skutečnost taková, že jen několik málo kilometrů od Litoměřic vytvořil masiv Českého středohoří terén, který si v mnohém nezádá s Krkonošemi. Na úbočích a údolích jsou rozprostřené pastviny, louky a sady a v tomto prostředí žije nejen srnčí, ale právě i mufloní zvěř, které rozmanité keře poskytují bohatou pastvu. I v tomto roce měla správa lesů Litoměřice-západ naplánovaný pravidelný odchyt mufloní zvěře. Pro tento účel dokonce postavil lesník František Grepl v oblasti Malečov lapák. Ten stojí ve smrkovém, asi třicetiletém provozu. Zvěř se podařilo odchytit 5. února toho roku včetně muflončete a berana a zvěř byla následně transportována ve speciálních transportních bednách.

Obr.3 Myslivecký spolek v Malé Veleni kolem roku 1920

4 Výsledky výzkumného šetření

4.1 Metodologie výzkumného šetření

V bakalářské práci byly zvoleny kompilačně-rešeršní metody. První skupinu zdrojů tvořily monografie, které se věnují problematice myslivosti. Jedná se o publikaci Ottova naučná encyklopedie *Myslivost* (Červený a kol., 2010), dalšími publikacemi jsou *Myslivecká mluva* (Kovařík, Rakušan, 1999), *Myslivost* (Javůrek, 1961), *Myslivost* (Hromas, 2008).

Další skupinou zdrojů jsou statistiky vedené Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů. V nich je možné dohledat úroveň a velikost honiteb v celorepublikovém kontextu a stav zvěře. Dále jsou zde uvedeny klasifikace honiteb pro jednotlivé druhy zvěře či výsledky mysliveckého hospodaření se zvěří (plán lovu, lov, úhyn, odchyt, zazvěřování, jarní kmenové stavy zvěře), a to i v oborách. Myslivecká evidence obsahuje i údaje o

výskytu ohrožených druhů zvěře nebo o lovu zvěře zavlčené. V rámci Ústeckého kraje je tyto údaje v UHÚLu možné dohledat od roku 2002. Starší data byla dohledávána buď v archívu města Ústí nad Labem, nebo v publikacích přímo věnovaných Ústeckému kraji, například *Příroda a myslivost na Ústecku*.

Další skupinou zdrojů byly informace a publikace uložené v Ústředí ČMMJ. Zde bylo mimo jiné možné dohledat informaci o unikátním lovu muflona. V neposlední řadě mezi zdroje patřily také webové stránky příslušných organizací, Ministerstva zemědělství a také ASPI, což je automatizovaný systém právních informací.

4.2 Obsahová analýza výsledků

Výsledky, které jsou v práci prezentovány, můžeme rozdělit do dvou kategorií. V první kategorii jsou to statistické údaje o zvěři v rámci Ústeckého kraje. Tyto údaje jsou rozděleny na dvě časová období: na období v minulém století, přesněji řečeno v rozmezí let 1960-1995. Zde jako hlavní zdroj informací sloužila publikace *Příroda a myslivost na Ústecku*, kde jsou tyto údaje uvedeny. Druhé období je potom označeno jako období současnosti, přesněji řečeno v rozmezí let 2002 – 2013. Zde jako zdroj informací sloužila *Myslivecká evidence za kraje*, která je dostupná v Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů. V obou časových obdobích jsou zde prezentovány následující údaje: výměra honitby v ha v Ústeckém kraji v oblastech zemědělské půdy, lesní půdy, vodní plochy, ostatní pozemky. Honební plocha celkem je zde potom uvedena také jako celek a kolik z toho připadalo na oboru a na bažantnici. Dále jsou zde prezentovány stavy zvěře, které jsou sčítány vždy k 31.3. K tomuto datu a příslušnému roku je uveden stav zvěře. Je zde i uveden lov nebo úhyn v roce předcházejícím. Z těchto údajů lze tedy jasně vypožorovat, že některá zvířata se zde v minulosti vůbec nevyskytovala a nelovila, v novodobé historii je lov poměrně velký. Za všechny může být příkladem liška, která je v současnosti lovena i pomocí norníků. Také se v roce 2012 podařilo ulovit dva kusy králíka divokého. Pokud bychom chtěli popsat období novodobé historie komplexněji, pak vidíme, že stavy zvěře se postupně zvyšovaly, až do roku 2011, kdy dosahovaly největších čísel. Například stav mufloní zvěře byl v tom roce až 2,5 násobně vyšší než v roce 2002. o roce 2011 jdou stavy zvěře zase o něco dolů.

V druhé kategorii jsou stejné údaje prezentovány v celorepublikovém měřítku. V UHÚLu však data nejsou k dispozici od roku 1960, byla proto převzata až od počátku následující dekády, tedy od roku 1970. V bakalářské práci jsou uvedena pouze orientačně a pro srovnání stavu zvěře a výměry honiteb v ha v poměru Ústeckého kraje a celé České republiky.

Závěr

Tato práce se věnuje historii myslivosti na Ústecku, jejímu vývoji a současnému stavu. Z dostupných materiálů a literatury byla zpracována literární rešerše, která mapuje vývoj a současnou podobu myslivosti v Ústeckém kraji. Důraz byl kladen na získání informací jednak z archivu a jednak z komunikace s orgány státní správy myslivosti, například s Českomoravskou mysliveckou jednotou.

Pomocí dostupných statistik byly získány přehledné informace o stavu zvěře na Ústecku, ale také v celorepublikovém kontextu. V tomto ohledu jako zdroj informací posloužily především myslivecké evidence za ČR, ale i Ústecký kraj, dostupné v Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů.

Práce je rozdělena do čtyř částí. V prvních dvou kapitolách je myslivost vymezena obecně a také jsou zde představeny stěžejní právní předpisy a současně platná legislativa v rámci mysliveckého zákona. Rovněž jsou představeny mezinárodní úmluvy týkající se myslivosti. Třetí kapitola je věnována vývoji myslivosti na Ústecku, stavům zvěře, počtu ulovené a uhynulé zvěře a velikosti honiteb. Prostor je dán i zajímavostem. Poslední kapitola představuje metodologii, kterou byla zvolena kompilačně-rešeršní metoda, a prezentovány jsou výsledky studia materiálů a odborných publikací.

Seznam použité literatury a zdrojů

A) LITERATURA

- ČECHURA, V.: *Myslivost a právo myslivosti*. Praha: Orac, 2000. ISBN 978-80-87197-19-6.
- ČERVENÝ, J. a kolektiv. *Ottova encyklopedie Myslivost*. 2. vydání. Praha : Ottovo nakladatelství, 2010. ISBN 978-80-7360-895-8.
- DAMOHORSKÝ, M. a kol.: *Právo životního prostředí*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, Praha, 2007. ISBN 80 -7179-747-2
- HANUŠOVÁ, E. a kol. *Příroda a myslivost na Ústecku*. 1. vydání, 1998.
- JAVŮREK, J. *Myslivost*. 2. vydání. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1961.
- KOVAŘÍK, J. RAKUŠAN, C. *Myslivecká mluva*. 2. vydání. Praha : Myslivost, 1999.
- HROMAS, J. a kol. *Myslivost*. 2. vyd. Písek: Matice lesnická, 2008. ISBN 978-80-86271-00-2.

B) PRÁVNÍ PŘEDPISY

1. Zákon č. 225/1947 ze dne 18. prosince 1947, o myslivosti.
2. Zákon č. 23/1962 Sb, o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.
3. Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.
4. Vládní nařízení č. 127/1941 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů

C) ČASOPISY A SBORNÍKY

Myslivost : odborný časopis pro lidovou myslivost

Svět myslivosti : měsíčník pro myslivce a přátele

D) INTERNETOVÉ ZDROJE

1. *Myslivecká evidence za kraje*. [online]. Aktualizováno 4.6. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z <http://www.uhul.cz/ke-stazeni/ostatni/myslivecka-evidence>
2. *Myslivecká evidence za ČR*. [online]. Aktualizováno 4.6. 2014 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z <http://www.uhul.cz/ke-stazeni/ostatni/myslivecke-statistiky-od-roku-1960>
3. *Geografie Ústeckého kraje*. [online]. [cit. 2015-04-08]. Dostupné z <http://www.ustecky-kraj.cz/geografie-usteckeho-kraje.html>
4. *Ústecko*. [online]. Aktualizováno 2.4. 2015 [cit. 2015-04-08]. Dostupné z <http://www.vyletnik.cz/turisticke-oblasti/severni-cechy/ustecko/>

Seznam příloh

Obr.1 Vyhláška Právo myslivosti na honitbách

Obr.2 Prodej konfiskovaných zbraní

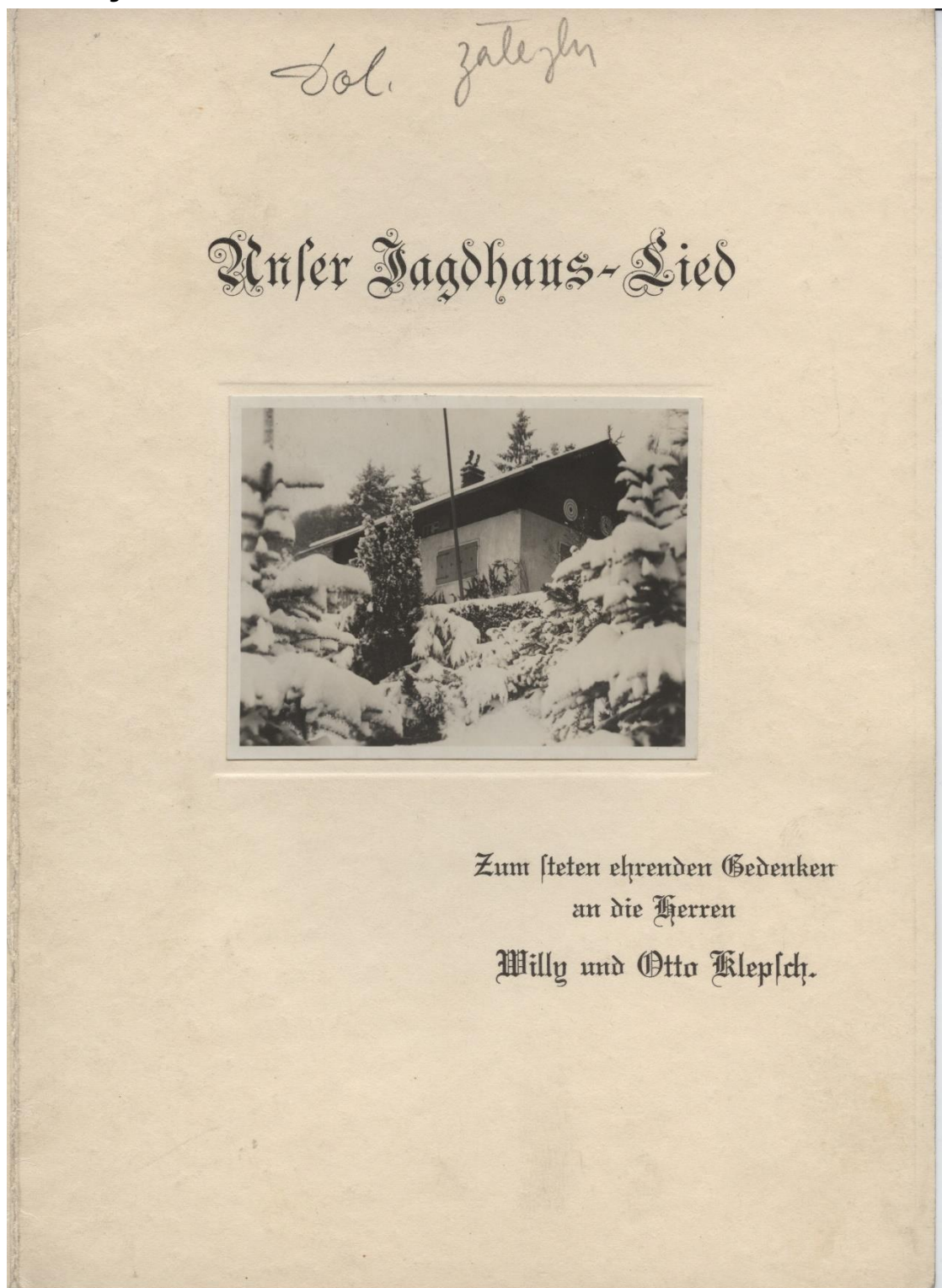
Obr.3 Myslivecký spolek v Malé Veleni kolem roku 1920

Obr.4 Úvodní strana poezie, Dolní Zálezly, 1934

Obr.5 Poezie tajného homosexuálního spolku Dolní Zálezly, 1934

Obr.6 Další báseň spolku Dolní Zálezly, 1937

Přílohy

Obr.4 Úvodní strana poezie, Dolní Zálezly, 1934

Unser Jagdhaus - Lied

Melodie: O alte Burschenherrlichkeit!

1. O alte, schöne Jägerei,
Dir sind wir treu ergeben!
Du machst uns froh und sorgenfrei,
Dir weih'n wir unser Leben!
Im Walde, wo die Büchse knallt,
Das lustige Halli erschallt,
Dort sind wir ganz zu Hause!
Dort sind wir ganz zu Hause!
 2. Dem Jagdhaus, hoch am Bergeshang,
Gilt uns're ganze Liebe!
Dort tönt der frohe Jagdgesang,
Aus vollstem Herzenstriebe!
Es kreist der Becher, schmeckt das Mahl,
Die Kerzen leuchten hell im Saal,
Kann's denn was Schön' res geben!
Kann's denn was Schön' res geben!
- Der 3. Vers wird stehend gesungen!
3. Den Jagdherrn drum gilt unser Dank,
Die dies Idyll erbauten,
Die hier ihr ganzes Leben lang
Auf echten Frohsinn schauten!
Laßt halten uns auf diesen Ton,
Der Alten schöne Tradition
Als gute Kameraden!
Als gute Kameraden!

*

Dem Jagdhaus Salese! gewidmet

Mit Weidmannsheil

Weihnachten 1934.

Heinrich Noack.

Obr.5 Poezie tajného homosexuálního spolku Dolní Zálezly, 1934

PROLOG

verfaßt und gesprochen

aus Anlaß des 30jährigen Bestandes des Jagdhauses Galesel
am 17. Oktober 1937

von Heinrich Noack, Dresden

Jahrzehnte schon sind wir mit ihm verbunden,
Dem alten Jagdhaus hier, dem uns're Liebe gilt!
Wo wahren Frohsinn immer wir gefunden,
Von seinem Zauberhauch von neuem stets erfüllt!

Die tiefe Sehnsucht nach des Waldes Frieden,
Ließ es erstehen schlicht am steilen Hang,
In Einsamkeit vom Alltag abgeschieden,
Träumt es nun still schon all' die Jahre lang!

Es sah die Jäger kommen, — sah sie gehen,
Die in die Ewigkeit das Jagdhorn rief,
Und seine alten Mauern werden stehen,
Wenn längst auch wir dann ruhen still und tief.

Doch heute nun an seinem Wiegenfeste,
Laßt derer uns gedenken, die mit edlem Geist,
(von den Plätzen erheben)
In dem Idyll uns schufen wohl das Beste,
Was sich ein Jägerherz ersehnt und heilig preist.

Ihr Kameradschaftsinn ist es gewesen, *
Der zu der Schöpfung dieser Stätte wies,
Dies traute Plätzchen, sinnvoll auserlesen,
Uns seither nicht aus seinem Banne ließ!

Dankbar bekränzt sind heut' die Bilder von euch Alten,
Die ihr uns einst ein leuchtend Vorbild schuf!
„In echter Weidmannstreue heilig es zu halten“,
Sei unser Schwur, bis ihr uns zu euch ruft!

G. Heinrich, Dresden-N.

Obr.6 Další báseň spolku Dolní Zálezly, 1937